

บทที่ 6

ผลของระดับโปรตีนในอาหารต่อสมรรถนะการเติบโตของไก่พื้นเมืองและไก่ลูกผสมพื้นเมืองในภาคใต้

Effects of Dietary Protein Levels on Growth Performance of Indigenous and Crossbred Chickens in Southern Thailand

บทคัดย่อ

ผลของระดับโปรตีนในอาหารต่อสมรรถนะการเติบโต และคุณภาพซากของไก่พื้นเมือง ไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% x (โร้ด ไอแลนด์ แดง 12.5% x บาร์ พลิ้มซ์ ร็อค 12.5%) และไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% x (โร้ด ไอแลนด์ แดง 25% x บาร์ พลิ้มซ์ ร็อค 25%) ทั้งเพศผู้และเพศเมียในช่วงอายุ 0-16 สัปดาห์ โดยวางแผนการทดลองแบบ 3 x 2 x 3 แฟกทอเรียลในแผนการทดลองแบบสุ่มตลอด (3 x 2 x 3 Factorial in CRD) มี 3 ปัจจัยที่ 1 คือ พันธุ์ไก่ทดลอง มี 3 ระดับคือ ไก่พื้นเมือง 100% ไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% และไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% ปัจจัยที่ 2 คือ เพศผู้ และ เพศเมีย ปัจจัยที่ 3 คือ การให้อาหารที่มีระดับโปรตีนต่างกันตามช่วงอายุ (0-8 และ 8-16 สัปดาห์) แบ่งได้ 3 ระดับคือ อาหารที่มีระดับโปรตีน 18-16%, 16-14% และ 14-12% อาหารมีพลังงาน 2800 กิโลแคลอรี/กิโลกรัมอาหาร ใช้ลูกไก่คละเพศอายุ 1 วัน จำนวนพันธุ์ละ 270 ตัว แบ่งไก่แต่ละพันธุ์ออกเป็น 9 กลุ่มๆ ละ 30 ตัว สุ่มไก่แต่ละกลุ่มให้ได้รับอาหารทดลอง 3 สูตรๆ ละ 3 ซ้ำ เมื่อไก่อายุ 4 สัปดาห์ แยกเพศไก่ในแต่ละซ้าออกเป็น เพศผู้ และเพศเมียและคัดให้เหลือเพศละ 10 ตัว/ซ้า เลี้ยงไก่ทดลองจนอายุ 16 สัปดาห์ สุ่มไก่มาซ้ละ 2 ตัว เพื่อศึกษาลักษณะซากและคุณภาพซาก

ผลการทดลองพบว่าในช่วง 0-8 สัปดาห์ ไก่พื้นเมือง ไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% และไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% มีน้ำหนักตัวเพิ่มเท่ากับ 705.08, 750.07 และ 802.55 กรัม ตามลำดับ ($P < 0.01$) และมีอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวเท่ากับ 2.44, 2.38 และ 2.32 ตามลำดับ ($P < 0.01$) ในช่วง 8-16 สัปดาห์ มีน้ำหนักตัวเพิ่มเท่ากับ 805.31, 831.73 และ 879.30 กรัม ตามลำดับ ($P < 0.05$) และมีอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวเท่ากับ 4.55, 4.53 และ 4.48 ตามลำดับ ($P > 0.05$)

ผลของเพศไก่ทดลองพบว่า ในช่วงอายุ 0-8 สัปดาห์ ไก่เพศผู้ และไก่เพศเมียมีน้ำหนักตัวเพิ่มและอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวดีกว่าไก่เพศเมีย ($P < 0.01$) ในทุกช่วงอายุ ไก่เพศเมียมีปริมาณเนื้อหน้าอกไม่รวมหนัง เนื้อรวม และไขมันหน้าท้องสูงกว่าไก่เพศผู้ ($P < 0.05$)

ผลของระดับโปรตีนในอาหารพบว่าระดับโปรตีนในอาหารที่ลดลงมีผลทำให้ไก่ทดลองมีน้ำหนักตัวเพิ่มลดลง ($P < 0.01$) ปริมาณอาหารที่กินลดลง ($P < 0.01$) และมีอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวเท่ากับเลวลง ($P < 0.01$) ส่วนคุณภาพซากพบว่า เมื่อโปรตีนในอาหารลดลงมีผลทำให้เปอร์เซ็นต์เนื้อหน้าอกลดลง ($P < 0.05$)

การเลี้ยงไก่ทดลองเพศผู้ในช่วง 0-8 และ 8-16 สัปดาห์ โดยใช้อาหารที่มีโปรตีน 18-16% จะทำให้ไก่มีน้ำหนักตัวเพิ่มสูงสุด 910.71 และ 1099.70 กรัม ตามลำดับ ส่วนไก่เพศเมียควรใช้อาหารที่มีโปรตีน 16-14% จะทำให้ไก่มีน้ำหนักตัวเพิ่ม 692.26 และ 702.20 กรัม ตามลำดับ

ไก่พื้นเมืองมีรูปทรงภายนอกค่อนข้างคงที่กว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง และไก่พื้นเมืองมีเปอร์เซ็นต์เนื้อหน้าอกไม่รวมหนัง (15.41%) ไม่แตกต่างกับไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% (15.06%) แต่สูงกว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% (14.51%) ($P < 0.05$) ไขมันหน้าท้องของไก่พื้นเมือง (0.14%) ต่ำกว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% (0.55%) และไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% (0.72%) ($P < 0.01$)

การเลี้ยงไก่ทดลองโดยใช้อาหารสูตรโปรตีนปานกลาง (16-14%) ทำให้มีต้นทุนในการผลิตในช่วง 0-16 สัปดาห์ ต่อหน่วยน้ำหนักเพิ่มต่ำที่สุดทั้งในไก่พื้นเมือง ไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% และไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% ซึ่งมีค่าเท่ากับ 45.41 44.81 และ 44.23 บาท ตามลำดับ

คำนำ

การเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรในชนบทมีประสิทธิภาพในการผลิตต่ำทั้งในด้านการเจริญเติบโตและการให้ไข่ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายๆ ประการ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการด้านการเลี้ยงดู การจัดการด้านอาหาร การป้องกันโรค และที่สำคัญที่สุดคือ พันธุกรรมของไก่พื้นเมืองเอง ที่มีความสามารถในการให้ผลผลิตต่ำอยู่แล้ว เนื่องจากโดยปกติเกษตรกรปล่อยให้ไก่พื้นเมืองผสมพันธุ์กันเองตามธรรมชาติ ขาดการคัดเลือกพันธุ์ การปรับปรุงพันธุ์ หรืออาจเกิดการผสมเลือดชิด รวมทั้งการที่ไก่ต้องฟักไข่และเลี้ยงลูกเอง ทำให้ความสามารถในการสืบพันธุ์ต่ำ ผลผลิตของไก่พื้นเมืองจึงมีน้อย แต่ในปัจจุบันผู้บริโภคริมให้ความสนใจกับการบริโภคไก่พื้นเมืองเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีรสชาติอร่อยเนื้อแน่นกว่าไก่พันธุ์เนื้อโดยทั่วไป ปริมาณไขมันต่ำกว่า และเชื่อว่าปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง ทำให้ราคาไก่พื้นเมืองสูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับไก่พันธุ์เนื้อ แต่การผลิตไก่พื้นเมืองทำได้จำกัดเนื่องจากข้อจำกัดหลายประการดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงได้มีการนำไก่พื้นเมืองมาเลี้ยงในระบบการจัดการที่ดี เพื่อที่จะเพิ่มผลผลิตของไก่พื้นเมืองให้เพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภค โดยนำไก่พื้นเมืองมาเลี้ยงในระบบกึ่งอุตสาหกรรม มีการปรับปรุงพันธุ์ มีการจัดการที่ดีทั้งด้านการจัดการเลี้ยงดู และด้านอาหาร โดยคาดว่าจะให้ได้ผลผลิตที่สูงขึ้น โดยมีการพัฒนาด้านต่างๆ ดังนี้

การปรับปรุงพันธุ์ไก่พื้นเมืองต้องใช้เวลาาน จึงได้มีการปรับปรุงพันธุ์ไก่พื้นเมืองโดยวิธีผสมข้ามกับไก่พันธุ์ต่างประเทศ โดยใช้พ่อพันธุ์ไก่พื้นเมือง (Indigenous; I) ผสมกับแม่พันธุ์ต่างประเทศ เช่น โรดไอแลนด์แดง (Rhode Island Red ; RIR) บาร์พลิมธรีค (Barred Plymouth Rock ; BPR) ไก่ลูกผสมโรดไอแลนด์แดง x บาร์พลิมธรีค (50% RIR x 50% BPR) หรือไก่ลูกผสม โรด x บาร์ เพราะมีข้อดีที่แม่ไก่พันธุ์ต่างประเทศเหล่านี้มีผลผลิตไข่สูงกว่าแม่ไก่พื้นเมืองมาก ทำให้สามารถผลิตลูกไก่ได้มากขึ้น ไก่ลูกผสมพื้นเมืองที่ได้จะมีอัตราการเจริญเติบโตสูงกว่าไก่พื้นเมือง และมีลักษณะภายนอกคล้ายกับไก่พื้นเมือง

ไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% (50% I x (25% RIR x 25% BPR)) หรือไก่ลูกผสมสามสายพันธุ์ มีโครงสร้างของร่างกายและรูปร่างลักษณะซากต่างจากไก่พื้นเมืองพอสมควรจึงเป็นปัญหาการตลาดในบางพื้นที่โดยเฉพาะอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จึงได้มีแนวคิดว่าจะถ้า นำไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% เป็นแม่พันธุ์ ผสมกับพ่อไก่พื้นเมือง

จะได้ลูกผสมที่มีเลือดไก่พื้นเมือง 75% ($75\% I \times (12.5\% RIR \times 12.5\% BPR)$) ลูกผสมนี้ก็จะมียูปร่างหน้าตาเหมือนไก่พื้นเมืองมากขึ้นและสามารถลดปัญหาการตลาดได้ และน่าจะสามารถให้ลูกไก่ได้มากกว่าไก่พื้นเมืองเพราะไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% ใช้เป็นแม่พันธุ์มีเลือดเป็นกึ่งเนื้อกึ่งไข่ครึ่งหนึ่ง จึงให้ไข่ได้มากกว่าไก่พื้นเมือง และไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% น่าจะยังคงมีการเติบโตสูงกว่าไก่พื้นเมืองอยู่

การจัดการด้านอาหารและการให้อาหารถือว่ามีส่วนสำคัญในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพราะเป็นต้นทุนส่วนใหญ่ในการเลี้ยง การเลือกใช้อาหารที่มีระดับพลังงานและโปรตีนในระดับทำให้ไก่มีการเติบโตที่ดีพอสมควรและอาหารมีราคาถูก น่าจะมีกำไรสุทธิสูงกว่าใช้อาหารที่มีระดับพลังงานและโปรตีนที่ทำให้ไก่มีการเติบโตดีที่สุดแต่ราคาสูง ถึงแม้จะมีอัตราการเติบโตและน้ำหนักตัวน้อยกว่าก็ตาม

แนวคิดในการทำการวิจัยครั้งนี้เพื่อจะศึกษาถึงการนำไก่พื้นเมืองมาเลี้ยงในระบบการจัดการแบบไก่อุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มผลผลิตของไก่พื้นเมือง โดยแยกเป็น 2 แนวทาง คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการสืบพันธุ์ และการเพิ่มสมรรถนะการเจริญเติบโต โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการสืบพันธุ์ การนำไก่พื้นเมืองมาเลี้ยงบนกรงตับ น่าจะทำให้พฤติกรรมการฟักไข่ลดลง แม่ไก่กลับมาให้ไข่ได้เร็วขึ้น ทำให้ไก่พื้นเมืองให้ไข่ได้เพิ่มขึ้น และใช้การผสมเทียมน่าจะช่วยให้สามารถผลิตลูกไก่ได้มากขึ้น ส่วนการเพิ่มสมรรถนะการเจริญเติบโตของไก่พื้นเมือง จะมีทั้งการพัฒนาด้านพันธุกรรม โดยผสมกับไก่พันธุ์ต่างประเทศในระดับเลือดต่าง ๆ เพื่อให้ไก่มีการเติบโตที่ดี มีคุณภาพซากใกล้เคียงกับไก่พื้นเมืองแท้ ๆ และการพัฒนาทางด้านอาหารโดยศึกษาถึงระดับโปรตีนที่มีความเหมาะสมไก่เพศผู้ และเพศเมียด้วย เนื่องจากในไก่พื้นเมือง ไก่เพศผู้จะมีการเจริญเติบโตในระดับที่สูงกว่าไก่เพศเมียมาก ดังนั้นไก่ทั้ง 2 เพศ น่าจะมีความต้องการโภชนา (โปรตีน) ในระดับที่ต่างกันด้วย

วิธีการทดลอง

การศึกษาผลของระดับโปรตีนในอาหารต่อสมรรถนะการเจริญเติบโตและคุณภาพซากของไก่พื้นเมือง ไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% และไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% วางแผนการทดลองแบบ $3 \times 2 \times 3$ แฟกทอเรียลในแผนการทดลองแบบสุ่มตลอด มี 3 ซ้ำ โดยมีปัจจัยที่ศึกษาดังนี้ ปัจจัยที่ 1 คือ พันธุ์ไก่ทดลอง มี 3 ระดับคือ ไก่พื้นเมือง 100% ไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% และไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% ปัจจัยที่ 2 คือ เพศผู้ และ เพศเมีย (แยกเพศไก่ทดลองเมื่ออายุ 4 สัปดาห์) ปัจจัยที่ 3 คือ การให้อาหารที่มีระดับโปรตีนต่างกันตามช่วงอายุ (0-8 และ 8-16 สัปดาห์) แบ่งได้ 3 ระดับคือ อาหารที่มีระดับโปรตีน 18-16%, 16-14% และ 14-12% อาหารทุกสูตรมีพลังงานเท่ากันคือ 2800 กิโลแคลอรี/กิโลกรัมอาหาร ใช้ลูกไก่คละเพศอายุ 1 วัน 3 พันธุ์ จำนวนพันธุ์ละ 270 ตัว แบ่งไก่แต่ละพันธุ์ออกเป็น 9 กลุ่มๆ ละ 30 ตัว โดยไก่แต่ละกลุ่มของแต่ละพันธุ์ มีน้ำหนักตัวใกล้เคียงกัน เลี้ยงไก่ด้วยอาหารทดลองในช่วงอายุ 0-16 สัปดาห์ เมื่อไก่อายุ 4 สัปดาห์ ทำการคัดแยกเพศไก่ โดยคัดให้เหลือเพศละ 10 ตัวต่อหนึ่งหน่วยทดลอง เลี้ยงต่อไปจนอายุ 16 สัปดาห์ สูตรอาหารที่ใช้ทดลองแสดงในตารางที่ 1

การฆ่าและตัดแต่งซาก

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง (ไก่อายุ 16 สัปดาห์) คัดเลือกไก่ที่มีน้ำหนักตัวมีชีวิตที่ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยในแต่ละซ้ำๆ ละ 2 ตัว รวมทั้งหมด 108 ตัว เพื่อศึกษา น้ำหนักซากอุ่น (hot carcass) เปอร์เซ็นต์ซาก น้ำหนักเนื้อหน้าอก น้ำหนักเนื้อสันอก น้ำหนักเนื้อสะโพก น้ำหนักเนื้อขา ไขมันหน้าท้อง ความยาวกระดูกสันหลัง ความยาวกระดูกสันอก และความลึกกระดูกสันอก

ตารางที่ 1 ส่วนประกอบของสูตรอาหารที่ใช้ในการทดลองส่วนประกอบของวัตถุดิบอาหารสัตว์ และโภชนะในสูตรอาหารไก่อายุ 0-16 สัปดาห์

ส่วนประกอบ	ระดับโปรตีนในอาหาร(%)					
	0-8 สัปดาห์			8-16 สัปดาห์		
	14%	16%	18%	12%	14%	16%
ข้าวโพด	52.75	61.25	63.88	43.00	50.20	57.33
รำละเอียด	28.29	12.66	4.28	46.06	31.82	17.66
กากถั่วเหลือง	11.90	18.99	25.35	5.30	12.36	19.43
ปลาป่น	4.00	4.00	4.00	3.00	3.00	3.00
เปลือกหอย	0.60	0.45	0.30	1.15	0.989	0.80
ไดแคลเซียมฟอสเฟต	1.05	1.30	1.456	0.378	0.657	0.939
ดีแอล-เมทไธโอนีน	0.11	0.095	0.079	0.07	0.055	0.04
แอล-ไลซีน	0.53	0.44	0.34	0.213	0.118	0.022
เกลือ	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30
พรีมิกซ์ *	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50
รวม (กิโกรัม)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
ราคา (บาท / กิโกรัม)	6.83	7.19	7.48	5.95	6.31	6.66
โภชนะจากการคำนวณ						
โปรตีน (ร้อยละ)	14.00	16.00	18.00	12.00	14.00	16.00
พลังงาน (kcal/kg)	2800	2800	2800	2800	2800	2800
เยื่อใย (ร้อยละ)	4.48	3.32	2.85	5.88	4.86	3.85
แคลเซียม (ร้อยละ)	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80
ฟอสฟอรัส (ร้อยละ)	0.40	0.40	0.40	0.35	0.35	0.35
เมทไธโอนีน (ร้อยละ)	0.36	0.36	0.36	0.30	0.30	0.30
เมทไธโอนีน+ซิสทีน (ร้อยละ)	0.61	0.63	0.65	0.53	0.55	0.57
ไลซีน (ร้อยละ)	1.20	1.20	1.20	0.78	0.78	0.78
ทริปโตเฟน (ร้อยละ)	0.18	0.22	0.25	0.14	0.18	0.22
ทรีโอนีน (ร้อยละ)	0.56	0.65	0.73	0.47	0.56	0.64
ไอโซลิวซีน (ร้อยละ)	0.73	0.89	1.04	0.57	0.73	0.89
อาร์จินีน (ร้อยละ)	1.05	1.14	1.24	0.95	1.05	1.14
ลูซีน (ร้อยละ)	1.14	1.33	1.50	0.95	1.13	1.32
ฟีนอลอลานีน+ไทโรซีน (ร้อยละ)	1.25	1.42	1.58	1.06	1.24	1.41
ฮิสติดีน (ร้อยละ)	0.36	0.41	0.45	0.32	0.36	0.41
เวอรีน (ร้อยละ)	0.83	0.93	1.02	0.73	0.83	0.92
ไกลซีน (ร้อยละ)	0.83	0.94	1.06	0.70	0.81	0.93

หมายเหตุ *พรีมิกซ์ตามคำแนะนำของ NRC (1994) 1 กิโกรัม ประกอบด้วย

vitamin A 750,000 IU, vitamin D₃ 150,000 ICU, E 3,000 IU, vitamin K 0.15 g., vitamin B₁₂ 4 g., Biotin 2% 0.15 g., Choline Chloride 50% 200 g., Folic acid 0.11 g., Niacin 6 g., Pantothenic acid 2 g., vitamin B₆ 0.7 g., vitamin B₂ 0.72 g., vitamin B₁ 0.36 g.

MnSO₄ 16.493 g., CuSO₄·5H₂O 3.142 g., FeSO₄·4H₂O 32.038 g., ZnSO₄·H₂O 10.98 g., KI 0.046 g., Na₂SeO₃ 0.036 g.

ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง

1. การทดลองในช่วง 0-8 สัปดาห์

ผลของพันธุ์ เพศของไก่ทดลอง และระดับโปรตีนในอาหารที่มีผลต่อน้ำหนักตัว น้ำหนักตัวเพิ่ม ปริมาณอาหารที่กินและอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวแสดงดังตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 ผลของพันธุ์ เพศ และโปรตีนในอาหารต่อน้ำหนักตัว น้ำหนักตัวเพิ่ม ปริมาณอาหารที่กิน โปรตีนที่กิน ประสิทธิภาพการใช้โปรตีน และอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัว ในช่วง 0-8 สัปดาห์

ปัจจัย	น้ำหนักเริ่มต้น เฉลี่ย (กรัม)	น้ำหนักสุดท้าย เฉลี่ย (กรัม)	น้ำหนักตัว เพิ่มเฉลี่ย (กรัม)	ปริมาณอาหาร ที่กินเฉลี่ย (กรัม/ตัว)	อัตราการ เปลี่ยนอาหาร เป็น น้ำหนักตัว	ปริมาณโปรตีน ที่กินเฉลี่ย (กรัม/ตัว/วัน)	ประสิทธิภาพ การใช้โปรตีน
พันธุ์							
พื้นเมือง 100%	31.89±0.25 ^c	737.08±107.98 ^c	705.19±107.98 ^c	1706.75±146.96 ^c	2.44±0.17 ^c	4.90±0.43 ^c	2.59±0.18 ^c
ลูกผสมพื้นเมือง 75%	35.94±0.15 ^b	786.01±141.43 ^b	750.07±141.43 ^b	1772.48±224.37 ^b	2.38±0.15 ^b	5.09±0.65 ^b	2.65±0.17 ^b
ลูกผสมพื้นเมือง 50%	39.09±0.33 ^a	841.64±130.56 ^a	802.55±130.56 ^a	1847.39±227.78 ^a	2.32±0.09 ^a	5.30±0.66 ^a	2.73±0.11 ^a
ความน่าจะเป็น	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001
เพศ							
ผู้	35.64±3.61	877.80±60.68 ^a	842.16±57.08 ^a	1916.75±99.68 ^a	2.28±0.04 ^a	5.51±0.28 ^a	2.76±0.04 ^a
เมีย	35.64±3.61	698.68±45.64 ^b	663.04±42.22 ^b	1634.33±45.36 ^b	2.48±0.09 ^b	4.69±0.13 ^b	2.55±0.09 ^b
ความน่าจะเป็น	1.000	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001
โปรตีน							
18%	35.55±3.22	845.88±120.95 ^a	810.33±119.71 ^a	1863.22±195.09 ^a	2.31±0.10 ^a	5.99±0.63 ^a	2.41±0.11 ^a
16%	35.76±3.47	820.90±112.12 ^b	785.13±110.75 ^b	1815.42±170.10 ^b	2.33±0.13 ^b	5.19±0.49 ^b	2.69±0.14 ^b
14%	35.61±2.99	697.96±95.10 ^c	662.34±93.69 ^c	1647.99±148.22 ^c	2.50±0.14 ^c	4.12±0.37 ^c	2.86±0.16 ^c
ความน่าจะเป็น	0.9134	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001
สัมประสิทธิ์ความแปรปรวน		2.30	2.45	2.68	2.79	2.68	2.80
อิทธิพลร่วม							
พันธุ์ x เพศ	1.000	0.0014	0.0016	0.0011	0.0608	0.0013	0.1310
พันธุ์ x โปรตีน	0.9371	0.9976	0.9975	0.1872	0.4984	0.1595	0.3856
โปรตีน x เพศ	1.0000	0.0007	0.0008	0.0071	0.2882	0.3260	0.1831
พันธุ์ x เพศ x โปรตีน	1.0000	0.6933	0.7045	0.9744	0.7804	0.9962	0.8068

หมายเหตุ อักษร a b c ที่แตกต่างกันในสดมภ์เดียวกันในแต่ละพันธุ์ไก่ เพศ และระดับโปรตีน แสดงว่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

ตารางที่ 3 ผลของอิทธิพลร่วมของ เพศ x พันธุ์ และเพศ x โปรตีน ต่อ น้ำหนักตัว น้ำหนักตัวเพิ่ม ปริมาณอาหารที่กิน โปรตีนที่กิน ประสิทธิภาพการใช้โปรตีน และอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัว ในช่วง 0-8 สัปดาห์

ปัจจัย	น้ำหนักตัวเพิ่มเฉลี่ย(กรัม)		ปริมาณอาหารที่กินเฉลี่ย(กรัม/ตัว)		อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัว		ปริมาณโปรตีนที่กินเฉลี่ย(กรัม/ตัว/วัน)		ประสิทธิภาพการใช้โปรตีน	
	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย
พันธุ์ไก่										
พื้นเมือง 100%	781±89 ^c	628±67 ^b	1811±157 ^c	1603±91 ^b	2.32±0.07 ^c	2.56±0.14 ^c	5.21±1.07 ^c	4.60±0.81 ^b	2.72±0.27 ^a	2.46±0.19 ^a
พื้นเมือง 75%	850±95 ^b	650±63 ^b	1931±136 ^b	1614±87 ^b	2.28±0.10 ^b	2.49±0.12 ^a	5.55±1.04 ^b	4.63±0.79 ^b	2.77±0.23 ^b	2.53±0.20 ^b
พื้นเมือง 50%	894±91 ^a	710±68 ^a	2008±131 ^a	1686±86 ^a	2.25±0.10 ^a	2.38±0.13 ^a	5.77±1.09 ^a	4.84±0.84 ^a	2.80±0.26 ^c	2.65±0.24 ^c
เฉลี่ย	842±57	663±42	1917±100	1634±45	2.28±0.04	2.48±0.09	5.51±0.28	4.69±0.13	2.76±0.04	2.55±0.09
โปรตีน										
18%	910±63 ^a	709±40 ^a	2028±102 ^a	1699±59 ^a	2.23±0.05 ^a	2.40±0.06 ^a	6.52±0.33 ^a	5.46±0.19 ^a	2.49±0.06 ^a	2.32±0.06 ^a
16%	878±51 ^b	692±46 ^a	1963±82 ^b	1668±27 ^a	2.24±0.05 ^a	2.42±0.12 ^a	5.61±0.23 ^b	4.77±0.08 ^b	2.80±0.06 ^b	2.59±0.13 ^b
14%	737±57 ^c	587±40 ^b	1760±121 ^c	1536±53 ^b	2.39±0.02 ^b	2.62±0.09 ^b	4.40±0.30 ^c	3.84±0.13 ^c	2.99±0.03 ^c	2.73±0.10 ^c
เฉลี่ย	842±91	663±66	1917±140	1634±86	2.28±0.09	2.48±0.12	5.51±1.06	4.69±0.81	2.76±0.25	2.55±0.21

หมายเหตุ อักษร a b c ที่แตกต่างกันในสดมภ์เดียวกันในแต่ละพันธุ์ไก่ และระดับโปรตีน ในเพศเดียวกัน แสดงว่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

1.1 พันธุ์ไก่ทดลอง

เมื่อระดับสายเลือดของไก่พื้นเมืองลดลง (100-75-50%) ไก่ทดลองจะมีน้ำหนักตัวและน้ำหนักตัวเพิ่มสูงขึ้น โดยไก่พื้นเมืองจะมีน้ำหนักเพิ่มน้อยกว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% และน้อยกว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% ($P < 0.01$) เนื่องจากปริมาณอาหารที่กินของไก่ทั้ง 3 พันธุ์ มีความแตกต่างกัน ($P < 0.05$) ทำให้ปริมาณโปรตีนที่กินมีความแตกต่างกัน ($P < 0.05$) จึงส่งผลให้น้ำหนักตัวเพิ่มต่างกัน

อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวของไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% ดีกว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% และดีกว่าไก่พื้นเมือง ($P < 0.01$)

1.2 เพศไก่ทดลอง

ไก่เพศผู้กินอาหารได้มากกว่าไก่เพศเมีย ($P < 0.01$) จึงได้รับปริมาณโปรตีนสูงกว่า ส่งผลให้มีน้ำหนักตัวและน้ำหนักตัวเพิ่มสูงกว่าไก่เพศเมีย ($P < 0.01$) อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวของไก่เพศผู้ดีกว่าไก่เพศเมีย ($P < 0.01$)

1.3 โปรตีน

ระดับโปรตีนในอาหารมีผลต่อสมรรถนะการเติบโตของไก่ โดยเมื่อระดับโปรตีนในอาหารลดลงไก่ทดลองจะกินอาหารลดลง ทำให้ไก่มีน้ำหนักตัวและน้ำหนักตัวเพิ่มลดลง โดยอาหารที่มีโปรตีน 18% มีน้ำหนักตัวเพิ่มสูงกว่าอาหารที่มีโปรตีน 16% และสูงกว่าอาหารที่มีโปรตีน 14% ตามลำดับ ($P < 0.01$) เนื่องจากไก่ทั้ง 3 กลุ่มกินอาหารได้แตกต่างกัน สอดคล้องกับไฟโซค (2542) ที่รายงานว่าปริมาณอาหารที่กินของไก่พื้นเมืองอายุ 0-6 สัปดาห์ จะลดลงเมื่อระดับโปรตีนในอาหารลดลง (20-18-16-14 %)

เมื่อระดับโปรตีนในอาหารลดลงไก่ทดลองกินอาหารได้น้อยลง โดยเฉพาะอาหารที่มีโปรตีน 14% ไก่ทดลองจะกินอาหารได้น้อยมาก และอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวเร็วกว่าสูตรอื่น การที่ไก่ได้รับอาหารที่มีโปรตีนต่ำเกินไปในระยะไก่เล็ก ซึ่งปกติต้องการโปรตีนสูงเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีพและการเจริญเติบโต เมื่อได้รับอาหารที่มีโปรตีนต่ำและอาจขาดกรดอะมิโนที่จำเป็นชนิดใดชนิดหนึ่งหรือหลายชนิดอาหาร ระดับกรดอะมิโนชนิดนั้น ๆ ในเลือดจึงลดลง ทำให้ไก่ปรับตัวโดยกินอาหารลดลง (NRC, 1982) ในการทดลองนี้ได้มีการปรับปริมาณของกรดอะมิโนที่จำเป็นคือ เมทไธโอนีน และ ไลซีน ในระดับที่เพียงพอต่อความต้องการในสูตรอาหารที่มีโปรตีนต่ำให้เท่ากับสูตรอาหารที่มีโปรตีนสูงกว่าแต่ก็ยังพบว่าปริมาณอาหารที่กินและน้ำหนักตัวของไก่ที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีนต่ำยังน้อยกว่าสูตรที่มีโปรตีนสูงกว่า และจากตารางที่ 10 พบว่าในสูตรอาหารที่มีโปรตีน 14% ปริมาณของทรีโอนีนเพียง 0.56% ต่ำกว่าที่แนะนำโดย NRC (1982) ที่แนะนำไว้ 0.68% จึงมีความเป็นไปได้ว่า การที่ไก่ทดลองกินอาหารลดลงน่าจะเกิดจากการขาดทรีโอนีน โดยมีรายงานว่ากรดอะมิโนที่จำเป็นต้องเสริมในอาหารไก่คือ เมทไธโอนีน ไลซีน ทรีโตนีน และทรีโอนีน (เพิ่มศักดิ์, 2533)

อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวพบว่าไก่ทดลองที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีน 18% 16% และ 14% ไม่มีความแตกต่างกัน ($P > 0.05$)

1.4 อิทธิพลร่วม (interaction)

จากตารางที่ 3 พบอิทธิพลร่วมของเพศและพันธุ์ไก่ทดลองต่อน้ำหนักเพิ่ม โดยไก่เพศผู้เมื่อระดับสายเลือดไก่พื้นเมืองลดลง (100-75-50%) ไก่ทดลองจะมีอัตราการเจริญเติบโตเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ ($P < 0.01$) แต่ในไก่ทดลองเพศเมียกลับพบว่า ไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้ มีการเจริญเติบโตไม่แตกต่างกับไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% ($P > 0.05$) แต่มีการเจริญเติบโตต่ำกว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% ($P < 0.05$) แสดงว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% ซึ่งมีสายเลือดของไก่ลูกผสมไรต์ ไอแลนด์ แดง x บาร์ พลัสซ์ ร็อค อยู่ครึ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นไก่พันธุ์กึ่งเนื้อกึ่งไข่ ทำให้มีความสามารถในการเจริญเติบโตได้ดี จึงมีน้ำหนักตัวเพิ่มสูงกว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% ที่มีสายเลือดของไก่ลูกผสมไรต์ x บาร์ อยู่เพียง 25% และสูงกว่าไก่พื้นเมือง และจากตารางที่ 2 พบว่าไก่เพศผู้มีการเจริญเติบโตสูงกว่าไก่เพศเมียมาก จึงช่วยเสริมให้มีความแตกต่างชัดเจนขึ้นอีก แต่ในไก่เพศเมียไม่พบความแตกต่างระหว่างไก่พื้นเมืองและไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% เพราะไก่เพศเมียมีอัตราการเจริญเติบโตต่ำอยู่แล้ว อีกทั้งยังมีเลือดของไก่พื้นเมืองในระดับสูง (100% และ 75%) ทำให้การเติบโตใกล้เคียงกัน

นอกจากนี้ยังพบว่ามีอิทธิพลร่วมของเพศและระดับโปรตีนต่อน้ำหนักตัวเพิ่ม และปริมาณอาหารที่กิน โดยไก่เพศผู้เมื่อระดับโปรตีนในอาหารลดลง (18-16-14%) ไก่ทดลองจะมีน้ำหนักตัวเพิ่มและปริมาณอาหารที่กินลดลง ($P < 0.05$) แต่เพศเมียกลับพบว่าไก่ทดลองที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีน 18% และ 16% มีน้ำหนักตัวเพิ่มและปริมาณอาหารที่กินไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$) แต่สูงกว่าไก่ที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีน 14% ($P < 0.01$) และเนื่องจากไก่เพศผู้มีการเจริญเติบโตสูงกว่าไก่เพศเมียมาก ดังนั้นไก่เพศผู้จึงมีความต้องการโภชนาการต่างๆ เพื่อการเจริญเติบโต โดยเฉพาะอย่างยิ่งโปรตีนสูงกว่าไก่เพศเมีย ดังนั้นไก่เพศผู้จึงสามารถที่จะตอบสนองต่อระดับของโปรตีนในอาหารที่สูงได้ดีกว่าไก่เพศเมีย ในขณะที่ไก่เพศเมียตอบสนองต่ออาหารที่มีโปรตีนสูงและปานกลางไม่แตกต่างกัน

2. การทดลองในช่วง 8-16 สัปดาห์

ผลของพันธุ์ เพศของไก่ทดลอง และระดับโปรตีนในอาหารที่มีผลต่อน้ำหนักตัว น้ำหนักตัวเพิ่ม ปริมาณอาหารที่กินและอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวแสดงดังตารางที่ 4 และ 5

2.1 พันธุ์ไก่ทดลอง

เมื่อระดับสายเลือดของไก่พื้นเมืองลดลง (100-75-50%) ไก่ทดลองจะมีอัตราการเจริญเติบโตสูงขึ้นตามลำดับ เช่นเดียวกับการทดลองในช่วง 0-8 สัปดาห์ ปริมาณอาหารที่กินก็มีความแตกต่างกัน เพราะความสามารถในการเจริญเติบโตของไก่ทดลองแต่ละพันธุ์แตกต่างกัน คือไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% มีสายเลือดของไก่ลูกผสมไรต์ x บาร์ ซึ่งจัดเป็นไก่กึ่งเนื้อกึ่งไข่ อยู่ 50% ทำให้มีความสามารถในการเจริญเติบโตได้ดีกว่าไก่ลูกผสม 75% ที่มีสายเลือดของไก่ลูกผสมไรต์ x บาร์ อยู่ 25% และไก่พื้นเมืองที่ไม่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์เพื่อจุดประสงค์ใดๆ มาก่อน และอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวของไก่ทั้ง 3 พันธุ์ไม่มีความแตกต่างกัน ($P > 0.05$)

2.2 เพศไก่ทดลอง

ไก่เพศผู้จะมี น้ำหนักตัว น้ำหนักเพิ่ม ปริมาณอาหารที่กินสูงกว่า และอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวดีกว่า ($P < 0.01$) ไก่เพศเมีย ตลอดช่วง 8-16 สัปดาห์

2.3 โปรตีน

เมื่อระดับโปรตีนในอาหารลดลง ทำให้ไก่มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง โดยน้ำหนักเพิ่มของไก่ทดลองที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีน 16% สูงกว่าอาหารที่มีโปรตีน 14% และสูงกว่าอาหารที่มีโปรตีน 12% ($P < 0.05$) ไก่ทดลองที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีน 16% กินอาหารได้มากกว่ากลุ่มที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีน 14% และ 12% ($P < 0.01$) ซึ่งการที่ไก่ทดลองกินอาหารได้ลดลงเมื่อระดับโปรตีนในอาหารลดลง เพราะเป็นผลสืบเนื่องมาจากการทดลองในช่วง 0-8 สัปดาห์ โดยเฉพาะสูตรอาหารที่มีโปรตีนต่ำ (14-12%) คือไก่ทดลองได้รับอาหารที่มีโปรตีนต่ำ ทำให้ไคน้ำหนักตัวน้อย ต่อมาในช่วง 8-16 สัปดาห์ ได้ลดระดับโปรตีนลงอีก 2% ทำให้ปกติไก่ได้รับโปรตีนในระดับที่ไม่เพียงพออยู่แล้วเมื่อลดโปรตีนลงอีก และยังมีปริมาณของทรีโอนีน เพียง 0.47% ต่ำกว่าที่แนะนำโดย

ตารางที่ 4 ผลของพันธุ์ เพศ และโปรตีนในอาหารต่อน้ำหนักตัว น้ำหนักตัวเพิ่ม ปริมาณอาหารที่กิน โปรตีนที่กิน ประสิทธิภาพการใช้โปรตีน และอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัว ในช่วง 8-16 สัปดาห์

ปัจจัย	น้ำหนักเริ่มต้น เฉลี่ย (กรัม)	น้ำหนักสุดท้าย เฉลี่ย (กรัม)	น้ำหนักตัว เพิ่มเฉลี่ย (กรัม)	ปริมาณอาหาร ที่กินเฉลี่ย (กรัม/ตัว)	อัตราการเปลี่ยน อาหารเป็น น้ำหนักตัว	ปริมาณ โปรตีน ที่กินเฉลี่ย (กรัม/ตัว/วัน)	ประสิทธิภาพ การใช้โปรตีน
พันธุ์							
พื้นเมือง 100%	737.08±107.98 ^a	1542.89±	805.81±205.44 ^b	3614.23±765.11 ^c	4.55±0.20	9.08±1.95 ^c	3.20±0.13
ลูกผสมพื้นเมือง	786.01±141.43 ^b	1617.74±	831.73±235.79 ^b	3710.16±795.79 ^b	4.53±0.31	9.32±2.02 ^b	3.21±0.21
ลูกผสมพื้นเมือง	841.64±130.56 ^a	1720.94±	879.30±200.50 ^a	3879.88±664.07 ^a	4.48±0.23	9.76±1.68 ^a	3.24±0.17
ความน่าจะเป็น	0.0001	0.0001	0.0117	0.0001	0.8482	0.0001	0.8700
เพศ							
ผู้	877.80±60.68 ^a	1868.01±96.33 ^a	990.20±35.72 ^a	4259.19±97.82 ^a	4.35±0.06 ^a	10.72±0.25 ^a	3.34±0.04 ^b
เมีย	698.68±45.64 ^b	1386.37±88.27 ^b	687.69±43.22 ^b	3210.33±177.13 ^b	4.69±0.05 ^b	8.06±0.46 ^b	3.09±0.03 ^a
ความน่าจะเป็น	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0012	0.0001	0.0010
โปรตีน							
16%	845.88±120.95 ^a	1758.14±	912.26±212.00 ^a	3906.12±668.52 ^a	4.37±0.30 ^a	11.16±1.91 ^a	2.89±0.19 ^a
14%	820.90±112.12 ^b	1682.38±	861.48±179.93 ^b	3806.56±627.23 ^b	4.46±0.24 ^a	9.52±1.57 ^b	3.22±0.18 ^b
12%	697.96±95.10 ^c	1441.05±	743.09±118.85 ^c	3491.59±474.43 ^c	4.74±0.12 ^b	7.48±1.02 ^c	3.54±0.10 ^c
ความน่าจะเป็น	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0108	0.0001	0.0001
สัมประสิทธิ์ความ	2.30	4.90	8.39	5.04	4.69	1.87	4.91
อิทธิพลร่วม							
พันธุ์ x เพศ	0.0014	0.0292	0.0217	0.2325	0.7950	0.2890	0.7868
พันธุ์ x โปรตีน	0.9976	0.7744	0.7179	0.7793	0.9974	0.0590	0.9990
โปรตีน x เพศ	0.0007	0.0012	0.0054	0.0013	0.7911	0.2553	0.9759
พันธุ์ x เพศ x	0.6933	0.8870	0.7609	0.8888	0.7405	0.3102	0.7319

หมายเหตุ อักษร a b c ที่แตกต่างกันในสดมภ์เดียวกันในแต่ละพันธุ์ไก่ เพศ และระดับโปรตีน แสดงว่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

NRC (1982) ที่แนะนำไว้ 0.57% ไก่จึงกินอาหารได้น้อยและทำให้ไก่มีการเจริญเติบโตต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับอาหารสูตรที่มีโปรตีนสูงกว่า อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวของไก่ที่ได้รับโปรตีนสูงและปานกลางมีค่าดีกว่าอาหารที่มีโปรตีนต่ำ ($P < 0.05$)

2.4 อิทธิพล

จากตารางที่ 5 พบอิทธิพลร่วมของเพศและพันธุ์ไก่ทดลองต่อน้ำหนักตัวเพิ่ม โดยไก่เพศผู้เมื่อระดับสายเลือดไก่พื้นเมืองลดลง (100-75-50%) ไก่ทดลองจะมีน้ำหนักตัวเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ ($P < 0.01$) แต่ในไก่ทดลองเพศเมียกลับพบว่า ไก่พื้นเมืองมีน้ำหนักตัวเพิ่มไม่แตกต่างกับไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% ($P > 0.05$) แต่ต่ำกว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% ($P < 0.01$)

ตารางที่ 5 ผลของอิทธิพลร่วมของ เพศ x พันธุ์ และเพศ x โปรตีน ต่อน้ำหนักตัว น้ำหนักตัวเพิ่ม ปริมาณอาหารที่กิน โปรตีนที่กิน ประสิทธิภาพการใช้โปรตีน และอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัว ในช่วง 8-16 สัปดาห์

ปัจจัย	น้ำหนักตัวเพิ่ม เฉลี่ย(กรัม)		ปริมาณอาหารที่กินเฉลี่ย (กรัม/ตัว)		อัตราการเปลี่ยนอาหาร เป็นน้ำหนักตัว		ปริมาณโปรตีนที่กินเฉลี่ย (กรัม/ตัว/วัน)		ประสิทธิภาพการใช้ โปรตีน	
	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย
พันธุ์ไก่										
พื้นเมือง 100%	951±116 ^c	660±45 ^b	4155±316 ^c	3073±73 ^c	4.41±0.24	4.69±0.23	10.46±	7.70±	3.29±0.32	3.10±0.36
ลูกผสมพื้นเมือง	998±120 ^b	665±29 ^b	4273±276 ^b	3147±	4.31±0.26	4.74±0.08	10.75±	7.89±	3.36±0.31	3.06±0.40
ลูกผสมพื้นเมือง	1021±149 ^a	737±71 ^a	4349±319 ^a	3410±	4.32±0.36	4.65±0.17	10.95±	8.58±	3.36±0.23	3.12±0.36
เฉลี่ย	990±35	687±43	4259±98	3210±177	4.35±0.06	4.69±0.05	10.72±0.25	8.06±0.46	3.34±0.04	3.09±0.03
โปรตีน										
18%	1099±42 ^a	724±71 ^a	4498±112 ^a	3314±	4.11±0.06 ^a	4.62±	12.85±	9.47±	3.06±0.04 ^a	2.73±
16%	1020±58 ^b	702±37 ^a	4362±80 ^b	3252±	4.28±0.18 ^a	4.63±	10.90±	8.13±	3.34±0.14 ^b	3.09±
14%	850±114 ^c	636±27 ^b	3918±107 ^c	3065±79 ^b	4.65±0.07 ^b	4.83±	8.40±0.23 ^c	6.57±	3.62±0.04 ^c	3.46±
เฉลี่ย	990±127	687±46	4259±303	3210±129	4.35±0.27	4.69±0.12	10.72±2.23	8.06±1.45	3.34±0.28	3.09±0.36

หมายเหตุ อักษร a b c ที่แตกต่างกันในสดมภ์เดียวกันในแต่ละพันธุ์ไก่ และระดับโปรตีน ในเพศเดียวกัน แสดงว่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

จากตารางที่ 5 มีอิทธิพลร่วมของเพศและระดับโปรตีนต่อน้ำหนักเพิ่ม และอาหารที่กิน โดยไก่เพศผู้เมื่อระดับโปรตีนในอาหารลดลง (16-14-12 %) ไก่ทดลองจะมีอัตราการเจริญเติบโตลดลง ($P < 0.05$) แต่เพศเมียกลับพบว่า สูตรอาหารที่มีโปรตีน 16% และ 14% ทำให้ไก่ทดลองมีน้ำหนักเพิ่มและปริมาณอาหารที่กินไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$) แต่มีค่าสูงกว่าสูตรอาหารที่มีโปรตีน 12% ($P < 0.05$)

ดังนั้นการเลี้ยงไก่ทดลองในช่วง 8-16 สัปดาห์ ไก่เพศควรใช้อาหารที่มีโปรตีน 16% และไก่เพศเมียใช้อาหารที่มีโปรตีน 14%

3. การทดลองในช่วง 0-16 สัปดาห์

ผลของพันธุ์ เพศของไก่ทดลอง และระดับโปรตีนในอาหารที่มีผลต่อน้ำหนักตัว น้ำหนักตัวเพิ่ม ปริมาณอาหารที่กินและอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวแสดงดังตารางที่ 6 และ 7

ตารางที่ 6 ผลของพันธุ์ เพศ และโปรตีนในอาหารต่อน้ำหนักตัว น้ำหนักตัวเพิ่ม ปริมาณอาหารที่กิน โปรตีนที่กิน ประสิทธิภาพการใช้โปรตีน และอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัว ในช่วง 0-16 สัปดาห์

ปัจจัย	น้ำหนักเริ่มต้น เฉลี่ย (กรัม)	น้ำหนักสุดท้าย เฉลี่ย (กรัม)	น้ำหนักตัว เพิ่มเฉลี่ย (กรัม)	ปริมาณอาหาร ที่กินเฉลี่ย (กรัม/ตัว)	อัตราการเปลี่ยน อาหารเป็น น้ำหนักตัว	ปริมาณ โปรตีน ที่กินเฉลี่ย (กรัม/ตัว/วัน)	ประสิทธิภาพ การใช้โปรตีน
พันธุ์							
พื้นเมือง 100%	31.89±0.25 ^c	1542.89±313.42 ^c	1511.00±313.42 ^c	5320.98±912.07 ^c	3.55±0.13	13.98±2.38 ^c	0.97±0.04
ลูกผสมพื้นเมือง 75%	35.94±0.15 ^b	1617.74±377.22 ^b	1581.80±377.22 ^b	5482.65±1020.16 ^b	3.50±0.18	14.41±2.67 ^b	0.99±0.05
ลูกผสมพื้นเมือง 50%	39.09±0.33 ^a	1720.94±331.07 ^a	1681.85±331.07 ^a	5727.27±891.85 ^a	3.44±0.13	15.07±2.34 ^a	1.01±0.04
ความน่าจะเป็น	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.1494	0.0001	0.1402
เพศ							
ผู้	35.64±3.61	1868.01±96.33 ^a	1832.37±92.73 ^a	6175.94±197.50 ^a	3.39±0.06 ^a	16.23±0.53 ^a	1.02±0.02 ^b
เมีย	35.64±3.61	1386.37±88.27 ^b	1350.73±85.00 ^b	4844.66±222.34 ^b	3.60±0.06 ^b	12.74±0.59 ^b	0.96±0.02 ^a
ความน่าจะเป็น	1.0000	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001
โปรตีน							
18-16%	35.55±3.22	1758.14±330.62 ^a	1722.59±329.72 ^a	5769.34±859.11 ^a	3.38±0.15 ^a	17.15±2.52 ^a	0.89±0.04 ^a
16-14%	35.76±3.47	1682.38±289.92 ^b	1646.62±288.99 ^b	5621.98±792.17 ^b	3.43±0.13 ^a	14.70±2.04 ^b	1.00±0.04 ^b
14-12%	35.61±2.99	1441.05±209.87 ^c	1405.44±208.99 ^c	5139.58±612.11 ^c	3.68±0.12 ^b	11.60±1.36 ^c	1.08±0.04 ^c
ความน่าจะเป็น	0.9134	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001
สัมประสิทธิ์ความแปรปรวน	4.29	4.90	5.04	1.84	4.96	1.87	4.91
อิทธิพลร่วม							
พันธุ์ x เพศ	1.0000	0.0292	0.2325	0.0840	0.7950	0.1289	0.7868
พันธุ์ x โปรตีน	0.9371	0.7744	0.7793	0.2539	0.9974	0.0590	0.9990
โปรตีน x เพศ	1.0000	0.0012	0.0013	0.0001	0.7911	0.2103	0.9759
พันธุ์ x เพศ x โปรตีน	1.0000	0.8870	0.8888	0.2182	0.7405	0.3102	0.7319

หมายเหตุ อักษร a b c ที่แตกต่างกันในสดมภ์เดียวกันในแต่ละพันธุ์ไก่ เพศ และระดับโปรตีน แสดงว่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

3.1 พันธุ์ไก่ทดลอง

การทดลองในช่วง 0-16 สัปดาห์ พบว่าเมื่อระดับสายเลือดของไก่พื้นเมืองลดลงไก่ทดลองจะมีน้ำหนักตัวและน้ำหนักตัวเพิ่มสูงขึ้น ไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้จะมีน้ำหนักตัวเพิ่มน้อยกว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% และต่ำกว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% ตามลำดับ ($P < 0.01$) ไก่ทดลองทั้ง 3 พันธุ์จะกินอาหารได้แตกต่างกัน ($P < 0.01$) อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวของไก่ทั้ง 3 พันธุ์ ไม่มีความแตกต่างกัน ($P > 0.05$) แสดงให้เห็นว่าแม้ไก่พื้นเมืองจะมีการเจริญเติบโตต่ำกว่าไก่ลูกผสม แต่ก็มีสมรรถนะการเติบโตไม่ได้ด้อยกว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง

3.2 เพศไก่ทดลอง

ไก่เพศผู้มีสมรรถนะการเจริญเติบโตดีกว่าไก่เพศเมียตลอดช่วง 0-16 สัปดาห์ โดยมีการเติบโต ปริมาณอาหารที่กิน และอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวดีกว่าไก่เพศเมีย ($P<0.01$)

ตารางที่ 7 ผลของอิทธิพลร่วมของ เพศ x พันธุ์ และเพศ x โปรตีน ต่อน้ำหนักตัว น้ำหนักตัวเพิ่ม ปริมาณอาหารที่กิน โปรตีนที่กิน ประสิทธิภาพการใช้โปรตีน และอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัว ในช่วง 0-16 สัปดาห์

ปัจจัย	น้ำหนักตัวเพิ่ม		ปริมาณอาหารที่กินเฉลี่ย		อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัว		ปริมาณโปรตีนที่กินเฉลี่ย		ประสิทธิภาพการใช้โปรตีน	
	เฉลี่ย(กรัม)		(กรัม/ตัว)		เป็นน้ำหนักตัว		(กรัม/ตัว/วัน)		โปรตีน	
	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย
พันธุ์ไก่										
พื้นเมือง 100%	1732±202 ^a	1289±	5966±473 ^c	4676±163 ^c	3.46±0.14	3.65±0.19	15.67±	12.30±2.06 ^c	1.00±0.10	0.95±0.09
ลูกผสมพื้นเมือง	1848±216 ^b	1315±91 ^b	6204±411 ^b	4761±176 ^b	3.37±0.18	3.63±0.13	16.29±	12.52±2.16 ^b	1.03±0.09	0.95±0.10
ลูกผสมพื้นเมือง	1915±240 ^a	1447±	6358±448 ^a	5097±312 ^a	3.34±0.20	3.53±0.12	16.72±	13.41±2.57 ^a	1.03±0.09	0.98±0.10
เฉลี่ย	1832±92	1350±85	6176±197	4845±222	3.39±0.06	3.60±0.06	16.23±0.53	12.74±0.59	1.02±0.02	0.96±0.02
โปรตีน										
18%	2010±103 ^a	1434±	6526±214 ^a	5013±286 ^a	3.25±0.06 ^a	3.51±	19.37±	14.93±0.84 ^a	0.93±0.02 ^a	0.86±0.02 ^a
16%	1898±108 ^b	1394±78 ^a	6324±158 ^b	4920±256 ^a	3.33±0.11 ^a	3.53±	16.51±	12.90±0.65 ^b	1.03±	0.97±0.01 ^b
14%	1587±69 ^c	1223±67 ^b	5678±226 ^c	4601±130 ^b	3.59±0.01 ^b	3.77±	12.80±	10.41±0.30 ^c	1.11±0.00 ^c	1.05±0.03 ^c
เฉลี่ย	1832±219	1350.7±	6176±443	4845±216	3.39±0.17	3.60±0.14	16.23±3.30	12.74±2.26	1.02±0.09	0.96±0.10

หมายเหตุ อักษร a b c ที่แตกต่างกันในสมมติเดียวกันในแต่ละพันธุ์ไก่ และระดับโปรตีน ในเพศเดียวกัน แสดงว่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$)

3.3 โปรตีน

การใช้อาหารที่มีโปรตีนแตกต่างกัน 3 ระดับ ในช่วง 0-8 สัปดาห์ และ 8-16 สัปดาห์ คือ 18-16%, 16-14% และ 14-12% มีผลทำให้อัตราการเจริญเติบโตของไก่ทดลองลดลง โดยการใช้อาหารที่มีโปรตีน 18-16% ทำให้ไก่ทดลองมีน้ำหนักเพิ่มสูงกว่าการใช้อาหารที่มีโปรตีน 16-14% และสูงกว่าอาหารที่มีโปรตีน 14-12% ($P<0.01$) ซึ่งเมื่อพิจารณาปริมาณอาหารที่กิน พบว่าไก่จะกินอาหารลดลงเมื่อระดับโปรตีนในอาหารลดลง โดยอาหารที่มีโปรตีน 18-16% มีค่าสูงกว่าอาหารที่มีโปรตีน 16-14% และสูงกว่าอาหารที่มีโปรตีน 14-12% ($P<0.05$) สอดคล้องกับพวรรณและคณะ (2541) รายงานว่าไก่ลูกผสมพื้นเมือง x (เซียงไฮ้ x (โร้ด x บาร์)) ช่วง 0-14 สัปดาห์ ที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีน 12.31% จะกินอาหารได้น้อยที่สุด และต่ำกว่าอาหารสูตรที่มีโปรตีน 13.91%, 17.36% และ 19.82% อย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$)

เมื่อระดับโปรตีนในอาหารลดลงไก่จะกินอาหารได้ลดลง มีผลให้น้ำหนักตัวน้อย นอกจากจะมีสาเหตุจากการขาดกรดแอมิโนที่จำเป็นดังที่กล่าวมาแล้ว ยังน่าจะมีสาเหตุจากความไม่สมดุลระหว่างพลังงานและโปรตีนในสูตรอาหารที่มีโปรตีนต่ำ โดย Comb (1961) รายงานว่าอัตราส่วนของพลังงานต่อโปรตีนจะมีค่าไม่คงที่ และอัตราส่วนดังกล่าวจะมีค่าเปลี่ยนไปเมื่อระดับพลังงานต่างกัน และที่ระดับพลังงานเดียวกัน อัตราส่วนของพลังงานต่อโปรตีนที่สูงขึ้นหรือเมื่อระดับโปรตีนลดลง จะทำให้น้ำหนักตัวเพิ่มลดลง อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวเลวลง ซึ่งตามปกติแล้วระดับพลังงานในอาหารเป็นตัวกำหนดการกินได้ โดย มาโนช (2544) รายงานว่าไก่ที่ได้รับอาหารที่มีพลังงาน 3100 กิโลแคลอรี / กิโลกรัมอาหาร จะกินอาหารได้น้อยกว่าไก่ที่ได้รับอาหารที่มีพลังงาน 2800 กิโลแคลอรี / กิโลกรัมอาหาร ($P < 0.01$) สอดคล้องกับนพวรรณและคณะ (2541) ที่รายงานว่ ไก่ที่ได้รับอาหารที่มีพลังงานต่ำจะกินอาหารได้มากกว่าพวกที่ได้รับพลังงานสูง เพราะไก่ที่ได้รับอาหารที่มีพลังงานต่ำจะปรับตัวโดยกินอาหารเพิ่มขึ้นจนได้รับพลังงานรวมต่อวันเพียงพอกับความต้องการ ซึ่งจะได้รับโปรตีนในปริมาณที่เพียงพอด้วยถ้าอัตราส่วนของพลังงานและโปรตีนเหมาะสม แต่อาหารที่มีโปรตีน 14-12% มีสัดส่วนของพลังงานต่อโปรตีนในช่วง 0-8 สัปดาห์เท่ากับ 200 แคลอรีต่อกรัมของโปรตีน และสูงมากในช่วง 8-16 สัปดาห์ (233 แคลอรีต่อกรัมของโปรตีน) ดังนั้นแม้ว่าไก่จะกินอาหารได้ในระดับที่พลังงานเพียงพอแล้วเทียบกับน้ำหนักตัวของไก่กลุ่มนี้ แต่เนื่องจากอาหารมีความเข้มข้นของโปรตีนต่ำเกินไป จึงทำให้ไก่ได้รับโปรตีนไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพและการเติบโต ทำให้ไก่มีการเจริญเติบโตต่ำ น้ำหนักตัวน้อย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับมาโนช (2544) ที่รายงานว่าอาหารที่มีโปรตีน 20-18, 18-16, 16-14% ในช่วง 0-8 และ 8-16 สัปดาห์ จะกินอาหารได้ไม่แตกต่างกัน ในอาหารที่มีพลังงาน 2800 กิโลแคลอรี / กิโลกรัมอาหาร นั้นน่าจะเป็นเพราะอัตราส่วนของพลังงานต่อโปรตีนยังอยู่ในช่วงที่เหมาะสมอยู่ ไก่กินอาหารในระดับที่ได้รับทั้งพลังงานและโปรตีนในปริมาณที่เพียงพอและสมดุล จึงทำให้มีน้ำหนักตัวใกล้เคียงกัน

อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวของไก่กลุ่มที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีนสูงและปานกลางไม่มีความแตกต่างกัน ($P > 0.05$) แต่ดีกว่ากลุ่มที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีนต่ำ ($P < 0.01$)

3.4 อิทธิพลร่วม

จากตารางที่ 7 พบว่ามีอิทธิพลร่วมของเพศและระดับโปรตีนต่อน้ำหนักเพิ่มและปริมาณอาหารที่กิน โดยไก่เพศผู้เมื่อระดับโปรตีนในอาหารลดลง (18-16%, 16-14%, 14-12%) ไก่ทดลองจะมีน้ำหนักเพิ่มและปริมาณอาหารที่กินลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) แต่เพศเมียกลับพบว่าสูตรอาหารที่มีโปรตีน 18-16% และ 16-14% ทำให้ไก่ทดลองมีน้ำหนักเพิ่มและปริมาณอาหารที่กินไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$) แต่มีค่าสูงกว่าสูตรอาหารที่มีโปรตีน 14-12% อย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 8 อัตราส่วนของพลังงานต่อโปรตีนในอาหารทดลองสูตรต่างๆ (แคลอรีต่อกรัมของโปรตีน)

สูตรที่	พลังงาน (cal/g.)	โปรตีน (%)		พลังงาน / โปรตีน	
		0-8 สัปดาห์	8-16 สัปดาห์	0-8 สัปดาห์	8-16 สัปดาห์
1	2800	18	16	155.56	175.00
2	2800	16	14	175.00	200.00
3	2800	14	12	200.00	233.33

4. ลักษณะรูปร่างภายนอกของไก่ทดลอง

ลักษณะรูปร่างภายนอกของไก่ทั้ง 3 พันธุ์ แสดงในภาพที่ 1, 2 และ 3

ไก่พื้นเมืองมีลักษณะภายนอกที่มีความแตกต่างกับไก่พันธุ์ต่างประเทศคือ ลักษณะของขนบริเวณลำตัวที่แนบกอดกับลำตัว ทางซีกด้านล่าง ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะภายนอกใกล้เคียงกัน ตัวผู้ส่วนใหญ่มีสีเหลือง (ภาพที่ 1 ก) และตัวเมียส่วนใหญ่มีสีดำ (ภาพที่ 1 ง) ส่วนลักษณะภายนอกของไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% ในการทดลองครั้งนี้มีความแปรปรวนค่อนข้างมาก ซึ่งพอจะแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มคือ 1. กลุ่มที่มีลักษณะคล้ายไก่พื้นเมือง (ภาพที่ 3 ก และ ง) 2. กลุ่มที่มีลักษณะคล้ายไก่พันธุ์ต่างประเทศ (ภาพที่ 3 ค และ จ) ซึ่งมีลักษณะที่เด่นคือ ขนบริเวณลำตัวจะพองฟูมากกว่าไก่พื้นเมืองค่อนข้างชัดเจน ทางมักชี้ขึ้นด้านบน หงอนมักเป็นหงอนแบบเดี่ยวหรือหงอนมงกุฏ และกลุ่มที่ 3. ลักษณะคล้ายทั้งไก่พื้นเมืองและไก่พันธุ์ต่างประเทศ (ภาพที่ 3 ข และ ฉ) แต่จะเหมือนกับไก่พันธุ์ต่างประเทศมากกว่า ส่วนลักษณะภายนอกของไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% ในการทดลองครั้งนี้มีความแปรปรวนค่อนข้างมากเช่นกัน ซึ่งพอจะแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ 1. กลุ่มที่มีลักษณะคล้ายไก่พื้นเมือง (ภาพที่ 2 ก ข ง และ จ) 2. กลุ่มที่มีลักษณะคล้ายไก่พันธุ์ต่างประเทศ (ภาพที่ 2 ค และ ฉ) ซึ่งมีลักษณะที่เด่นคือ ขนบริเวณลำตัวจะพองฟูมากกว่าไก่พื้นเมืองค่อนข้างชัดเจน ทางมักชี้ขึ้นด้านบน หงอนมักเป็นหงอนแบบเดี่ยวหรือหงอนมงกุฏ

5. การศึกษาลักษณะซากและส่วนประกอบซาก

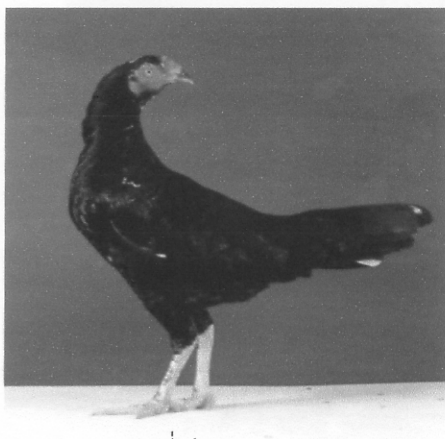
5.1 ลักษณะซากอ่อน

ลักษณะซากอ่อนของไก่พื้นเมือง ไก่ลูกผสมพื้นเมือง 75% และไก่ลูกผสมพื้นเมือง 50% เมื่อได้รับโปรตีนระดับเดียวกันแสดงในภาพที่ 4, 5 และ 6 และเปรียบเทียบระหว่างโปรตีนต่างระดับในไก่พันธุ์เดียวกันแสดงในภาพ 7, 8 และ 9 ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าไก่เพศผู้มีรูปร่างใหญ่กว่าไก่เพศเมียอย่างชัดเจน ทั้งไก่พื้นเมืองและไก่ลูกผสมพื้นเมือง ในทุกระดับโปรตีน และเมื่อเปรียบเทียบไก่ที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีนต่างกันของไก่พันธุ์เดียวกันพบ

ว่าไก่ที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีนต่ำมีขนาดเล็กกว่าไก่กลุ่มที่ได้รับอาหารที่มีโปรตีนปานกลางและสูง โดยจะชัดเจนมากในไก่เพศผู้ แต่ในไก่เพศเมียอาจจะไม่ชัดเจนนัก ทั้งนี้เนื่องจากไก่เพศผู้โตเร็วกว่าไก่เพศเมียมากจึงจำเป็นต้องได้รับโปรตีนสูงกว่า เมื่อได้รับโปรตีนระดับต่ำจึงทำให้การเจริญเติบโตลดลงอย่างชัดเจน จึงมีขนาดร่างกายเล็กกว่า นอกจากนี้พบว่าไก่ลูกผสมพื้นเมืองจะมีส่วนของหน้าอกที่แหลมกว่าไก่พื้นเมือง และมีส่วนของกระดูกหน้าอกโผล่พ้นเนื้อหน้าอกออกมา ซึ่งเป็นลักษณะด้อยคุณภาพที่ผู้บริโภคไม่นิยมเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะร้านข้าวมันไก่และไก่ที่ใช้ในเทศกาลประเพณีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่จำเป็นต้องโชว์ไก่ทั้งตัว

ภาพที่ 1 ก

ภาพที่ 1 ง.

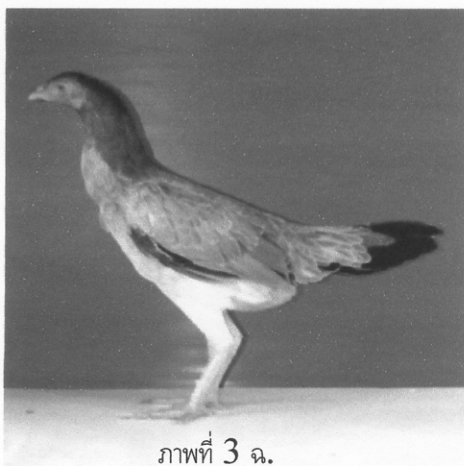
ภาพที่ 1 ข.

ภาพที่ 1 จ.

ภาพที่ 1 ค.

ภาพที่ 3 ฉ.

ภาพที่ 1 ไก่พื้นเมืองอายุ 16 สัปดาห์

ก-ค เพศผู้

ง-จ เพศเมีย